

OBJAV JASKYNE DRINY VO SVETLE DNEŠNÝCH POZNATKOV

Marcel Lalkovič

Mylná interpretácia historických faktov, tak
asi možno nazvať tendencie, ktoré doteraz spre-
vádzajú jaskyňu Driny vždy, keď príde na rad

otázka jej objavu. Napriek tomu, že sa histo-
rickým výskumom za posledných viac ako desať
rokov podarilo poodhaliť mnohé, dovtedy ne-

známe skutočnosti. Práve neznalosť primárnych
údajov či s nimi súvisiacich prameňov v minú-
losti spôsobila, že sa do povedomia odbornej

i laickej verejnosti dostali vo vzťahu k objavu jaskyne legendy, ktoré tým, že nemajú reálny základ, stavajú ho do podstatne inej pozície, než tomu bolo v skutočnosti.

Prípady nesprávnej interpretácie okolností objavu a z toho plynúcich súvislostí sú v podmienkach sprístupnených jaskýň na Slovensku pomerne časté. Ak si odmyslíme kategóriu jaskýň, pri ktorých sa vo všeobecnosti prijíma názor, že boli známe odepamäti (Demänovská ľadová jaskyňa, Jasovská jaskyňa), azda ani v jedinom prípade nemožno bez výhrad súhlasiť s donedávnou interpretáciou historických súvislostí samotného objavu, resp. súvislostí, ktoré mu predchádzali, prípadne inak ovplyvnili dianie okolo jaskyne, kým sa dočkala sprístupnenia.

Dôvodom tohto konštatovania je skutočnosť, že sa s výnimkou posledných asi dvadsiatich rokov histórii týchto jaskýň a histórii jaskyniarstva na Slovensku v celej jeho šírke nevenovala dostatočná pozornosť. Rôzne, dovtedy neoverené údaje sa až príliš často nekriticky preberali mnohými autormi. Čo je však podstatné, nikoho akosi nezaujímalo pátrať po ďalších prameňoch, aby sa napokon v konfrontácii s ich poznatkovou bázou dospelo k objektívnemu vyjadreniu všetkých skutočností, z ktorých sa skladá história každej dnes sprístupnenej jaskyne u nás. Ani objav jaskyne Driny nie je výnimkou, ale iba názornou ukážkou toho, kam vedie nesprávna interpretácia historických faktov. Z neznalosti alebo iných pohnútok sa aj v tomto prípade glorifikujú isté skutočnosti, čím sa dostáva do iného svetla, než by malo vyplývať z objektivizovania všetkého, čo v skutočnosti bolo v pozadí objavu.

OBJAV JASKYNE AKO HISTORICKÝ PROBLÉM

Je veľmi pravdepodobné, že o diere na Drinkovom vrchu vedeli občania Smoleníc už v 19. storočí, ale zatiaľ niet prameňov, podľa ktorých sa dá objav jaskyne interpretovať v inom časovom horizonte, než je prvá polovica 20. storočia. Z tohto zorného uhla treba vnímať aj pokusy o bližšie poznanie Smolenického krasu, uskutočňované od roku 1920. Ani jeden z nich nenavodil situáciu bližšieho poznania závrťového komína, v tom čase jediného možného vstu-

pu do budúcej jaskyne Driny. Za týchto okolností otázka záujmu, ktorý až po čase viedol k objavu jaskyne Driny, nadobudla konkrétnu podobu len po príchode četníckeho strážmajstra Jana Prudíka do Smoleníc v roku 1926. Toto je asi uzlový bod pre pochopenie súvislostí vedúcich k objavu jaskyne, ale za iných okolností, ako sa interpretoval doteraz. Bol to totiž Prudík, ktorý potom, ako sa pri vyšetrovaní pytlactva dozvedel o tunajších jaskynných otvoroch, začal podnikat vychádzky do blízkeho okolia, a preto sa v roku 1929 dostal aj na Havranicu. Pokiaľ sa budeme zaoberať nad kontinuitou celého vývoja, potom práve Havranica predstavuje počiatok snaženia, ktoré až po rôznych peripetiách vyústilo do objavu jaskyne Driny.

S takouto interpretáciou sa však nestretneme v prácach, čo sa aj s ohľadom na históriu jaskyne Driny doteraz publikovali v literatúre. Podľa A. Droppu, ktorý sa v roku 1951 pokúsil načrtnúť historické súvislosti objavu jaskyne, takáto činnosť súvisí s I. Vajsáblom. Mal to byť on, kto po prvých neúspešných pokusoch v roku 1924 zhromaždil v jeseni 1930 okruh spolupracovníkov a zo záľuby začali pracovať v diere na Drinkovom vrchu. Potom, keď Prudíkovou zásluhou získali kutacie povolenie, začiatkom decembra 1930 I. Vajsábel a J. Banič údajne zostúpili do priestorov dnešnej Križovatky. V prípade takejto interpretácie jej autor však nezabudol podotknúť, že išlo o históriu jaskyne *podľa informácií samotných objaviteľov*. Okrem toho, že sa v nej bagatelizuje úloha hlavného aktéra týchto udalostí J. Prudíka, za nejasný vo vzťahu k iným verziám, ale pravde oveľa bližší treba považovať samotný rok objavu.

Ak informácie A. Droppu skutočne pochádzajú od objaviteľov, potom nezodpovedanou otázkou zostáva, prečo Š. Jastrabík v roku 1969 v publikácii o Smolenickej jaskyni Driny na základe informácií tých istých osôb posunul objav jaskyne do júla 1929. Presnejšie, čo motivovalo informátorov, aby práve jemu poskytli úplne iné údaje. V prípade Š. Jastrabíka však treba kriticky vnímať aj jeho ďalšie tvrdenia. Nesprávne totiž interpretoval niektoré historické súvislosti po objave jaskyne. Ale čo je dôležité, ani on v dostatočnej miere nepochopil (alebo nechcel pochopiť) úlohu J. Prudíka z hľadiska činnosti, na akú sa podujal v Smolenickom krase a ktorá napokon viedla k objavu jaskyne Driny.

Aj tvrdenie A. Droppu, ktorým do istej miery glorifikoval osobu I. Vajsábla, má slabinu. Pokiaľ by s bratom okolo roku 1924 skutočne preskúmali diery na Drinkovom vrchu, kde sa mali dostať do hĺbky 10 m a ďalší postup im tu znemožnilo množstvo kameňov, je veľmi nepravdepodobné, že by táto udalosť zostala utajená v okruhu tých, čo sa aj v minulosti zaujímali o podobné podniky. Práve z tohto dôvodu ťažko predpokladať, že by taká informácia unikla J. Prudíkovi v čase, keď sa začal zaujímať o existenciu tunajších jaskynných otvorov. Potom by sme museli hľadať odpoveď na otázku, čo ho vlastne motivovalo, že sa sústredil na Havranicu, kde našiel iba zasypaný vchod. Prudík začal totiž po čase na Havranicu chodiť s B. Toufarom a K. Haverlantom a neskôr sa pridal aj J. Banič s I. Vajsáblom. Až potom tu dostala práca plánovitejší charakter. Ak má mať názor A. Droppu opodstatnenie, treba tiež vysvetliť, na akom základe sa I. Vajsábel pripojil k Prudíkovi, a prečo pracoval s nimi na Havranici? Prečo sa neusiloval zaangažovať ich na mieste, kde pred nejakým časom mal pracovať sám? Práve naopak. V lete roku 1930 spolu K. Haverlantom a J. Ba-

ničom uvoľnil vchod do jaskyne na Havranici a po odstránení skál síce prenikli do hĺbky, ale otvor na konci chodby nemal pokračovanie. Prudíkova skupina preto upriamila pozornosť k jaskyni na Malej skale, kde objavila menší priestor s poškodenou kvapľovou výzdobou. V prieskumoch pokračovala ďalej. V apríli 1931 preskúmala krasové javy na Padlej vode pri Smoleniciach a Mníchovej skale a 35 m hlbokú diery Peterská pod Veterlínom. Preskúmala aj rozsadlinu Zavesená skala pri Drinách, ale ani tu sa ich úsilie nestretlo s úspechom.

S takouto chronológiou prác sa môžeme stretnúť v prvotných prameňoch z čias J. Prudíka, resp. v článkoch publikovaných vo vtedajšej dennej tlači a iných prácach. Nenachádzame v nich však ani len najmenšiu zmienku o tom, že by sa objav jaskyne Driny udial v júli 1929. Objav jaskyne musel byť podľa nášho názoru dostatočným impulzom na to, aby Prudíkova skupina prestala improvizovať na lokalitách, ktoré nemali perspektívu, a celú svoju energiu sústredila tam, kde sa čítala nádej na úspech. Ak sa tak nestalo, potom je iba jedno vysvetlenie. Tvrdenie Š. Jastrabíka na podklade informácií samotných objaviteľov sa nekladá na pravdu, čo s ohľadom na odstup cca 40 rokov je oveľa realnejšie než akékoľvek iné konštrukcie vo vzťahu k objavu jaskyne.

Odlíšny názor na objav jaskyne Driny ako Š. Jastrabík vyslovil ešte v roku 1937 M. Jurenka, predseda správy Smolenických jaskýň Drín a letovísk, družstva s r. o. v Smoleniciach. Možno povedať, že takmer jeden zo súčasníkov, človek, s menom ktorého sa spája história jaskyne v období jej sprístupnenia. Podľa neho objav pripadá na rok 1930. Až vtedy sa Prudíkova skupina začala venovať prieskumu dovtedy zasypanej diery na vrchu Driny. Na jej existenciu mal Prudík upozorniť hájnik Gočál. Nie I. Vajsábel, ktorý tu mal pred rokmi pracovať, ale miestny hájnik, čo poznal okolitý terén. Preto v októbri 1930 Prudík miesto vyhľadal a pri najbližšej výprave tu so spoločníkmi začali pracovať. Po odstránení skál a iného materiálu prišli na kameň, ktorý uzatváral lievikovitú kolmú diery. Až po jeho odstránení sa im otvorila asi 10 m hlboká priepasť. Odvážlivci (pravdepodobne I. Vajsábel a J. Banič) sa spustili po povrazoch do neznámej hĺbky, kde vo svetle lámp objavili kvapľovú výzdobu na stenách.

Jurenkova interpretácia objavu plne zapadá do chronológie prác, ako ju možno rekonštruovať podľa dnes dostupných prameňov. Dá sa pochopiť aj tak, že v čase, keď sa Prudíkova skupina usilovala preniknúť dovnútra Havranice, zistenie, že na vrchu Driny môže existovať ďalšia nádejná lokalita, vytváralo reálny predpoklad pre úspešné zavŕšenie ich dovtedajšieho márneho úsilia. Toto bol podľa všetkého primárny motív, že sa napokon pokúšali preniknúť do jej vnútra, ale ich úsilie sa nestretlo s očakávaným úspechom. Postup do hĺbky 10 m, okrem toho, že sa spájal so značnou námahou, v podstate nesplnil ich očakávanie.

Š. Jastrabík však zastáva názor, že sa tak stalo v júli 1929. Podľa jeho verzie (či oneskorenej verzie objaviteľov) po niekoľkotýždňovej namáhavej práci už údajne vtedy sa im podarilo vyčistiť 36 m hlbokú diery a na jej dno zostúpil I. Vajsábel s J. Baničom. V tomto čase sa obaja mali po rozšírení puklinovitého otvoru na južnej strane dokonca dostať do kvapľami vyzdobenej chodby. S týmto názorom Š. Jastrabíka sa však nedá stotožniť, a to z celkom jednoduchého dôvodu. Do prieskumu zasypanej diery na Dri-



Ján Prudík (1899 – 1942).

nách museli by sa jeho aktéri pustiť niekedy v máji alebo júni 1929, ak má byť pravdou tvrdenie, že 36 m hlbokú diery vyčistili po niekoľko týždňov trvajúcej namáhavej práci. Pokiaľ by to tak bolo, potom by musela celá chronológia prác vyzerat úplne inak. Zatiaľ však skutočne neexistuje nič (okrem informácií samotných objaviteľov), čo by vierohodne potvrdzovalo takúto skutočnosť.

Pri zohľadnení ťažkostí, s akými zápasili tí, čo chceli preniknúť do neznámych priestorov budúcej jaskyne, je tiež na mieste otázka, prečo sa v tlači z roku 1929 o objave vstupných častí jaskyne Driny neobjavila ani zmienka. V roku 1969 Š. Jastrabík dokonca uviedol, že roku 1929 prejavil veľký záujem o prieskum Smolenického krasu aj četnícky strážmajster J. Prudík zo Smoleníc. Práve Prudíkovým prostredníctvom mohla na vtedajšiu dobu významná informácia veľmi ľahko preniknúť do novinárskych kruhov. Vytvárala sa tým reálna možnosť na podporu celej akcie. Ak sa tak nestalo, nie preto, že nikto na to nepamätal, ale preto, že v čase, ktorý udáva Š. Jastrabík, pokiaľ ide o jaskyňu Driny, sa nič podobné neudialo. Otázkou roku objavu podľa Š. Jastrabíka napokon spochybňujú aj jeho ďalšie údaje. Vo svojej publikácii na strane 62 konštatuje, že v roku 1920 začala robiť prieskum v Smolenickom krase samostatná skupina smolenických mladíkov. O niekoľko strán ďalej dochádza k takémuto poznaniu: *Všetok doterajší, desať rokov trvajúci prieskum, keď aj zo začiatku to bola túžba po objavení pokladov, nakoniec so zanietením všetci išli za jedným cieľom – objaviť v Smoleniciach jaskyne...* (str. 65).

Ak je pravdou, že sa v roku 1920 začala skupina smolenických mladíkov zaujímať o prieskum tunajšieho krasu, potom koniec desaťročného obdobia pripadá na rok 1930. Ani z tohto zorného uhla nemožno potom otázku objavu jaskyne vnímať v horizonte roku 1929. Túto úvahu napokon potvrdzuje i sled ďalších udalostí. Pokiaľ sa o nich zmiňuje aj Š. Jastrabík, treba povedať, že práve vo vzťahu k primárnemu prameňu poznania, ktorým je rukopis *Kroniky odkrytia jaskyne Driny* z roku 1933, mnohé ním opisované udalosti z časového hľadiska neseďia vôbec. Ak pochádzajú Jastrabíkovy informácie od možných aktérov objavu – I. Vajsábla a J. Baniča, žiada sa doplniť, že spomienky s odstupom cca 40 rokov sú nevierohodné, a to nielen z hľadiska roku objavu. V ich prípade nesúhlasia ani ďalšie údaje. Udávaná hĺbka komína vedie k názoru, že ho vyčistili po úroveň dnešných jaskynných priestorov, čo už s ohľadom na iné okolnosti neseďi vôbec.

So značne podobnou interpretáciou okolností objavu jaskyne Driny, ako je to v prípade A. Droppu, sa môžeme stretnúť vo verzii z roku 1952, autorstvo ktorej podľa všetkého prislúcha L. Blahovi. Podľa nej Prudíkova skupina pracovala na Drinách zo záľuby. Neskôr zásluhou J. Prudíka získala od lesnej správy kutacie povolenie. Začiatkom decembra 1930 komín vyčistila, a tak I. Vajsábel s J. Baničom zostúpili do jaskynných priestorov. Tu na jednom mieste objavili otvor a po dvoch dňoch sa dostali do kvapľových častí. Za nedostatok v tomto prípade možno označiť skutočnosť, že L. Blaha neuviedol okolnosti, za akých Vajsábel a Banič vnikli do priestorov jaskyne. Či mal na mysli zostup do hĺbky 10 m, odkiaľ sa po dvoch dňoch práce dostali do ďalších častí, alebo pod kvapľovými časťami rozumel stopy kvapľovej výzdoby na stenách v hĺbke 10 m. Na druhej strane však stojí za úvahu, prečo už v roku 1969 zastával

názor, že v júli 1929 obaja menovaní zostúpili ako prví 30 m hlbokým komínom do jaskyne.

Keďže s pomerne verným opisom okolností objavu jaskyne Driny sa možno stretnúť na stránkach Krás Slovenska v ročníku 1943/44, ponúka sa v tomto prípade relatívne ľahké vysvetlenie. Aj L. Blaha, podobne ako A. Droppa, predovšetkým odtiaľ čerpal potrebné údaje. Na ich adresu treba ešte dodať, že sú zhodné s tým, čo nachádzame v *Kronike odkrytia jaskyne Driny* z roku 1933. Pokiaľ sa tu menovite nespomína I. Vajsábel a J. Banič, tak azda preto, že to neumožňoval rozsah a celkový charakter článku. Tým sa však dostávame do situácie, že jedine Š. Jastrabík kladie objav jaskyne Driny do roku 1929 a k jeho názoru sa až v roku 1969 pripojil L. Blaha. S názorom, že k objavu došlo v roku 1930, sa okrem A. Droppu a M. Jurenku stretávame aj v spomínanom čísle Krás Slovenska a vo všetkých článkoch, ktoré sa publikovali bezprostredne potom. Čo z toho vyplýva? Podľa všetkého úplne iné dôvody rozhodli o tom, že sa zásluhou Š. Jastrabíka spolu s osobou I. Vajsábla a J. Baniča dostal do literatúry rok 1929. V ich prípade nik nespochybňuje, že v decembri 1930 zostúpili do hĺbky asi 10 m s množstvom kamenia na dne, ale už s kvapľovou výzdobou na stenách. Zatiaľ však nie je ani len najmenší dôvod pre opodstatnenosť tvrdenia, že takéto niečo sa udialo v letnom období roku 1929 s dodatkom, podľa ktorého mali zostúpiť až na dno, t. j. do miesta dnešnej Križovatky.

Odporujú tomu totiž údaje z *Kroniky odkrytia jaskyne Driny*, ktorá pochádza z pozostalosti J. Prudíka. Tu sa podrobne rozvádza charakter činnosti v jaskyni Driny a ostatných jaskyniach Smolenického krasu v rokoch 1929 – 1934. Z nej vyplýva, že v diere na Drinkovom vrchu sa začalo pracovať až potom, keď Prudík roku 1930 lokalizoval jej polohu. Výsledkom činnosti v roku 1930 bol prienik do hĺbky asi 10 m. V tejto hĺbke sa na jej dne nachádzalo množstvo skál a objavila sa aj prvá kvapľová výzdoba na stenách. Keďže ďalšia snaha o preniknutie ešte hlbšie nevedla k úspechu a rovnako dopadli i pokusy o vniknutie do jaskyne postrannými puklinami, rok 1930 sa skončil bez väčších výsledkov.

Toto je ďalší dôležitý moment z hľadiska interpretácie objavu jaskyne. Aj keď prienik do hĺbky 10 m celkom určite všetkých povzbudil a náznaky kvapľovej výzdoby svedčili, že sú tu reálne predpoklady, aby sa po čase dostali do priestorov jaskyne, realita bola oveľa prozaickejšia, než ako si ju predstavoval J. Prudík a jeho spolupracovníci. Práve pod dojmom neúspechov dospel neskôr k presvedčeniu, že tu bez cudzej pomoci nedosiahne vytúžený cieľ. Usiloval sa preto upútať pozornosť vplyvných ľudí a na radu riaditeľa hasičskej poisťovne v júni 1931 založil Komitét pre výskum jaskýň v Smoleniciach. Jeho prostredníctvom požiadal potom Krajský úrad v Bratislave o poskytnutie subvencie. Aj keď s niekoľkými spolupracovníkmi pokračoval v prieskume okolia Smoleníc, dosiahnuté výsledky nepriniesli nič mimoriadne. Neúspechy spôsobili útlm záujmu a ešte v roku 1931 sa museli úplne prerušiť všetky práce.

Veci okolo jaskýň sa pohlí až vtedy, keď sa za člena Komitétu prihlásil J. Beňovský, okresný náčelník v Tmave. V auguste 1932 prišiel do Smoleníc a po prehliadke Havranice, Malej skaly a diery na Drinách dospel k presvedčeniu, že treba začať tam, kde to prospeje rozvoju turistiky. Myšlienku hľadať jaskyňu na Havranici zamietol, ale zaujali ho Driny a s nadšením sa ich ujal. Jeho



Jaskyňa Driny. Foto: J. Halaša.

zásluhou sa tu práce rozbehli natoľko, že už 3. 11. 1932 začali robotníci vedení J. Baničom vyťahovať z diery na Drinách kamene. Do prvého väčšieho priestoru sa dostali 19. 11. 1932 a 23. 11. 1932 prenikli do spodných častí jaskyne.

Zaangažovanie J. Beňovského poukazuje ešte na jednu dôležitú okolnosť. Ani podľa Prudíka prienik do hĺbky 10 m v diere na Drinách ešte neznamenal objav jaskyne. Bolo to iba akési nádejné miesto, ale tých bolo v Smolenickom krase viac. Toto naše tvrdenie dosvedčuje aj charakter činnosti po založení Komitétu. Svojou existenciou sa neorientoval na pokračovanie v prieskume diery na vrchu Driny, ale na výskum jaskýň v Smoleniciach. Očakávané výsledky sa však nedosiahli, preto záujem postupne ochaboval a ak by sa do veci nezaangažoval J. Beňovský, ktovie, ako by sa to všetko skončilo. Zdá sa, že ani Prudík nemal v otázke diery na Drinách úplne jasno, keď jeho prvé kroky s J. Beňovským smerovali na Havranicu. Keďže Beňovský po prehliadke tzv. nádejných lokalít usúdil, že z turistického hľadiska sa Driny javia najlepšie, padlo napokon rozhodnutie pokračovať v ďalšej činnosti na tomto mieste. Do akej miery bolo jeho rozhodnutie správne, svedčí fakt, že sa v druhej polovici novembra 1932 konečne dostali do priestorov dnešnej jaskyne Driny.

Vo svetle dobových dokumentov vyznievajú potom okolnosti objavu inak než podľa zistení Š. Jastrabíka na podklade oneskorenej konfrontácie niektorých jeho aktérov. Nik nechce negovať úsilie I. Vajsábla a J. Baniča, ktorých účasť na prácach vedúcich k objavu je nesporná. Ale tie sa uďali nielen pod taktovkou niekoho iného a predovšetkým v inom čase, resp. za iných okolností, než sú tie, ktoré vo svojej publikácii z roku 1969 uviedol Š. Jastrabík.

Zostáva dopovedať, či skôr domýšľať dôvody, ktoré ho viedli k tomu, že celú záležitosť okolo objavu jaskyne postavil na spomienkach niektorých jeho účastníkov. Medzi použitými prameňmi síce uviedol *Pamätnú knihu jaskyne v Drinách*, ktorú založil a viedol J. Beňovský, dlhoročný pracovník a predseda Družstva pre výskum Drín. Neuviedol však tie, ktoré by mohli

priblížiť mnohé okolnosti činnosti, aká predchádzala obdobiu, keď vstúpil do hry J. Beňovský, aby váhou svojej autority rozhýbal to, na čo nestačili sily J. Prudíka a jeho spolupracovníkov. Z toho potom skutočne vyplýva, že jediným zdrojom Jastrabíkových informácií sa stali spomienky tých, ktorí sa podieľali na prácach vedúcich k objavu jaskyne. Ako sa neskôr ukázalo, ľudská pamäť je fenomén, pravdivosť ktorého treba po čase preverovať prostredníctvom dobových dokumentov a iných prvotných prameňov. V opačnom prípade dochádza k skresleniu mnohých údajov a objav jaskyne Driny je toho názorným dôkazom.

Treba však zdôrazniť, že v čase, keď sa Š. Jastrabík pustil do písania publikácie, J. Prudík už nemohol podať svedectvo o dianí, ktorého bol súčasníkom. Vtedy pravdepodobne nikoho nenapadlo pátrať po prameňoch, prostredníctvom ktorých by sa objasnili ďalšie okolnosti súvisiace s objavom jaskyne. Tým, že ešte žili niekoľkí aktéri vtedajšieho diania, dostala celá záležitosť podstatne iný nádych. Z ľudského hľadiska bolo totiž veľmi jednoduché a aj značne priťažlivé prezentovať otázku objavu spôsobom, ako to urobil Š. Jastrabík, s čím sa podľa všetkého stotožnil i L. Blaha. Práve žijúci pamätníci a nimi prezentovaný názor na dátum a rok objavu vytvorili dôstojný rámec pre 40. výročie jaskyne v období, keď ju spravovalo Západoslvenské múzeum v Trnave. Z miestneho hľadiska v tom čase možno nebolo ani tak dôležité, do akej miery bol J. Prudík jedným z rozhodujúcich činiteľov objavu a kedy sa vlastne udial, keďže aj čestné občianstvo, ktoré mu udelili na základe rozhodnutia zastupiteľstva obce Smolenice v júni 1936, už dávno zapadlo prachom. Presnejšie v roku 1969 si na tento akt celkom určite nespomenul nikto z tých, ktorí sa usilovali objav

jaskyne Driny prezentovať ako miestny prvok a navyše ho mohli podporiť spomienkami ešte žijúcich účastníkov.

ZÁVER

Ak sa má na základe súčasných poznatkov história objavu jaskyne Driny vnímať objektívnym spôsobom, musí sa zbaviť nánosu, ktorý do istej miery glorifikoval niektoré s ňou súvisiace skutočnosti. V takomto prípade sa treba pozrieť aj nad prejavy, mierne povedané, nezdravého lokálpatriotizmu a celú otázku vnímať vo svetle historických faktov, ktoré sú doložené pramenným materiálom. Ešte predtým je však potrebné ako primárny problém vyriešiť otázku roku objavu. V tomto prípade ide totiž o to, čo budeme považovať za objav jaskyne. Či prienik do hĺbky 10 m začiatkom decembra 1930, kde sa na stenách objavila prvá kvapľová výzdoba, ale zároveň sa tu v podstate skončilo úsilie J. Prudíka a jeho skupiny, alebo krok, keď sa do veci zaangažoval J. Beňovský a jeho zásluhou sa tu práce rozbehli natoľko, že sa napokon 19. novembra 1932 dostali do prvého väčšieho priestoru dnešnej jaskyne.

Nech sa však prijme ktorékoľvek z ponúkaných riešení, otázka vlastného objavu by sa nemala prezentovať ako výlučná záležitosť I. Vajsábla a J. Baniča. Tento akt by sa mal vnímať v podstatne širších súvislostiach z celkom jednoduchého dôvodu. Ani jeden z nich nebol iniciátorom podniku, ktorý napokon viedol k objavu samotnej jaskyne. Aj keď je nesporné, že to boli práve oni, čo po odstránení kameňa ako prví zostúpili do 10 m hĺbokej priepasti, treba si uvedomiť, do akej miery by bolo takéto niečo reálne, ak by sme otázku prieskumu diery na

Drinách vnímali bez Prudíkovej účasti. Napokon ani im nič nebránilo, okrem neznalosti jej polohy, aby sa do prieskumu pustili v inom čase a iných podmienkach, než boli tie, za ktorých sa nakoniec jaskyňa objavila.

Pokiaľ by sme z rôznych a bližšie nešpecifikovaných dôvodov chceli osobu J. Prudíka v kontexte úsilia I. Vajsábla a J. Baniča vnímať predsa len inak, potom by sme si mali zobráť príklad z histórie inej sprístupnenej jaskyne u nás. Ani v prípade Dobšinskej ľadovej jaskyne sa totiž za jej objaviteľa nepovažuje E. Ruffíny, ktorý evidentne ako prvý zostúpil do jej útrobov, ale aj G. Lang a O. Mega, teda tí, čo spolu s ním prejavili ochotu zúčastniť sa na takomto podniku. V prípade J. Prudíka a objavu jaskyne Driny si navyše treba uvedomiť ešte jeden dôležitý fakt. Je ním čestné občianstvo, ktoré mu za neoceniteľné zásluhy o obec udelilo koncom júna 1936 zastupiteľstvo obce Smolenice. Ak by malo byť pravdou, že je objav jaskyne výlučnou záležitosťou I. Vajsábla a J. Baniča, museli by sme si položiť otázku, prečo na nich nepamätalo zastupiteľstvo obce a vhodne neocenílo ich významný čin, resp. domýšľať si, čo také dôležité pre obec vykonal J. Prudík, keď sa mu napokon dostalo takéhoto uznania.

Z toho potom vyplýva, že by sa mali poopraviť údaje o objave jaskyne všade tam, kde môžu jasne a zrozumiteľne vypovedať o tom, že nesúvisí s rokom 1929. Okruh osôb považovaných za objaviteľov jaskyne treba rozšíriť o J. Prudíka, vedúcu osobnosť celého podniku. Práve on na základe informácií hájnika Gočála identifikoval polohu jaskyne a aktívne prispel k jej prieskumu, resp. napokon dosiahol, že sa tu zdarne rozbehli práce, ktoré v konečnom dôsledku neznamenal len objav, ale i sprístupnenie zatiaľ jedinej jaskyne na území Malých Karpát.

LITERATÚRA

- BLAHA, L. (1952). *História jaskynných objavov v Malých Karpatoch. Kras a jaskyne Malých Karpát*, Bratislava, 151–169.
- DROPPA, A. (1951). *Smolenický kras v Malých Karpatoch. Zemepisný zborník SAVU*, 3, Bratislava, 7–52.
- JAŠTRABÍK, Š. (1968). *Z histórie smolenickej jaskyne Driny. Správy Západoslvenského múzea v Trnave*, 6, Trnava, 12–19.
- JAŠTRABÍK, Š. (1969). *Smolenická jaskyňa Driny*. Bratislava, 88 s.
- JURENKA, M. (1937). *Jaskyne Driny – perla Malých Karpát. Devín*, 5, Bratislava, 107–110.
- JURENKA, M. (1938). *Smolenické kvapľové jaskyne Driny. Západné Slovensko, hospodársky, kultúrny a sociálny vývoj za prvých 20 rokov štátnej samostatnosti*, Trnava, 216–220.
- LALKOVIČ, M. (2000). *Príspevok k histórii jaskyne Driny*. In Bella, P. (ed.): *Výskum, využívanie a ochrana jaskýň, zborník referátov z 2. vedeckej konferencie, Liptovský Mikuláš*, 189–199.
- LALKOVIČ, M. (2001). *Na okraj nejestvujúceho výročia. Sinter*, 8, 29–30.
- Smolenická jaskyňa Driny. Krásy Slovenska*, 22, 1943/44, 181–182.